

Kršćanska ljubav i odgovornost

Drago ŠIMUNDŽA, *Civilizacija ljubavi*, Laus, Split 2000., 252 stranice.

Knjiga dr. Šimundže koju želimo predstaviti javnosti nosi znakoviti naslov: *Civilizacija ljubavi*. Naslovom autor vraća pozornost na jednu od najčešće korištenih sintagmi sadašnjega pape Ivana Pavla II. Njome se najkraće sažima i u biti pogađa srž cjelokupne kšćanske poruke, posebice novozavjetne, a u isto vrijeme

njome je ponuđen hermeneutski ključ za iščitavanje, optika kojom autor pristupa promišljanju trenutka koji živimo.

Knjiga je, kako sam autor u *Predgovoru* kaže, nastala kao rezultat četverogodišnjeg bavljenja društvenim i religioznim pitanjima iz našeg svakodnevnog života, kao plod aktualnih zapisa i duhovnih refleksija, kratkih rasprava i praktičkih poticaja u svim životnim okolnostima. Založen za evanđeoski princip ljubavi i osobnu svijest odgovornosti, autor kršćanski promišlja i psiho-sociološki razrađuje vrlo raznoliko gradivo, koje povezuje nit onoga što uobičajeno nazivamo religiozno-egzistencijalnim. Aktualizira osnovne probleme današnjice, prati konkretna događanja društvenog i crkvenog življenja, komentira ih, ali i univerzalno pristupa svemu, želeći čitatelju ponuditi etička svjetla i duhovne vrijednosti koje nisu vezane za konkretni trenutak, nego svojom općom biti i nadvremenitošću pripadaju svim ljudima i narodima, svih epoha i sustava.

Knjiga je podijeljena u četiri dijela, četiri važna životna područja kršćanskog promišljanja stvarnosti. U prvom dijelu, koji nosi naslov "Kršćanske vrijednosti" autor u 13 tematskih cjelina upoznaje i javnost s onim što je tipično kršćansko, što kršćanstvo može ponuditi i što nudi suvremenom čovjeku u njegovim zbunjenostima i traženjima. Poseban naglasak stavlja na ljubav kao temelj kršćanskog moralnog sustava i kao životvorno svjedočenje vjerničkog opredjeljenja. Provlači je kroz sve teme značajnijih otajstava kršćanskoga življenja: zajedništvo u svijesti pripadnosti istome Ocu, novosaveznički odnosi Boga i čovjeka, čovjeka i Boga, božićni mir, korizmenu pedagogiju, golgotski križ, uskrsno aleluja, trojstvenu dinamiku Boga i relacionalnu dinamiku ljudske osobnosti, kultnu dimenziju ljudskog postojanja i eshatološko usmjerenje ljudskog življenja. Gotovo sva otajstva ili barem većina važnijih otajstava kršćanskog življenja znalački i vješto su izložena u povezanosti staroga i novoga. Staro otima zaboravu, obogaćujući ga novim promišljanjem, a i jedno i drugo aktualizira kontekstom neposrednih događanja, koja i jesu, kako mi se čini, *movens* upravo tih i takvih, a ne nekih drugih tema.

U drugom dijelu, koji je stavljen pod naslov "Dobro je činiti dobro", dr. Šimundža se vrlo izravno hvata u koštac s praktično-etičkom dimenzijom kršćanskog vjerovanja. Svjestan i uvjeren u utjeloviteljsku dimenziju kršćanstva kao njegovu bitnu odrednicu, otkriva kršćansku etiku kao etiku uvažavanja i prihvaćanja ljudskih vrlina i kreposti koje su iznutra preobražene i preobražavane, koje još probavljivijima čini kvasac evanđeoske poruke. Polazi od molitve, koja se čini najmanje praktično angažiranom, a koja djelotvornošću na molitelja u smislu njegova oplemenjenja kroz uzdignuće uma i

srca Božjoj tajni i dobroti itekako ima društvene, političke i gospodarske učinke. Ljudski odnosi utemeljeni na dostojanstvu čovjeka, slike Božje, odgovorno vladanje sobom, hrabrost praštanja i hodanje putovima pomirenja i mira, briga za čovjeka u njegovim konkretnim uvjetima s pravom riječju u pravo vrijeme i na pravome mjestu, odanost svetačkim primjerima i hodočasnička dimenzija ljudskog življenja, radovanje malim i naoko beznačajnim stvarima - sve su to teme kroz koje autor riše i gotovo navjestiteljski promiče praktičnu angažiranost vjerskog uvjerenja. Zaključak kojemu vodi čitatelja svakom zasebnom temom, ali i svim temama zajedno, i to postupnim krešendom, možemo sažeti sljedećim riječima: vjera bez konkretnih djela i djelotvornosti je mrtva, ali su i djela bez vjere na svim razinama društvenog življenja obezglavljeni i nerijetko kontraproduktivna.

U trećem dijelu, naslovljenome "Moderni izazovi i putovi nove evangelizacije", autorova promišljanja su uokvirena brigom i zauzetošću oko navjestiteljske, uvjerljive prezentacije kršćanstva suvremenom čovjeku i svijetu. Ovdje znalački i interdisciplinarno, objektivno i dubinski dijagnosticira stanje suvremenih društvenih, kulturnih, političkih, gospodarskih, moralnih, masmedijskih, jednom riječju životnih strujanja suvremenoga čovjeka i svijeta i nudi poticajne putove za implementaciju evanđeoskog kvasca u taj i takav svijet. Posebice promiče organizirani apostolat vjernika svjetovnjaka, programirano djelovanje i dalekovidni apostolat, smjelije korake i suvremenije strukture, angažiranu svijest i javni nastup. Mnoge elemente uspješnoga i našem vremenu primjerenoga evangelizacijskog i reevangelizacijskog djelovanja nalazi u osobi, poticajnim metodama i životnom putu rimskog Prvosvećenika koji ima svoj, kako se autor izražava, Wojtylin stil. Obilježen je ukorijenjenošću u kršćansku tradiciju i istinskom ljubavlju prema novom vremenu i čovjeku; poštivanjem prošlosti, a usmjerenošću misli i djelovanja na budućnost; povezanošću i jedinstvom Krista i današnjeg čovjeka.

U četvrtom dijelu autor dolazi do vrlo konkretne i svima bliske razine, do "Lica i naličja današnje obitelji". Polazeći od psiholoških zapažanja, uvažavajući povijesne promjene, analizirajući lica i naličja suvremene civilizacije i kulture, dijagnosticira stanje, dobrim dijelom krizno stanje u suvremenoj obitelji i krizu same suvremene obitelji. Dijagnostika mu je suvremena, dobro utemeljena, višestranim i plodnim životnim iskustvom osvjetljena, ali kao i svakom pravom liječniku zabrinutu i zauzetu za zdraviji i ostvareniji život, nije svrha samoj sebi. U dijagnostiku trajno upleće i mnoge konkretne, ali još češće, slijedeći evanđeosku logiku i logiku papinskih dokumenata,

načelne lijekove za zdravi život i pravilno funkcioniranje obitelji kao temeljne jezgre svakog zdravog i pojedinca i društva.

Budući da je najvećim dijelom nastala od kolumnističkih napisa objavljenih u *Slobodnoj Dalmaciji* u razdoblju od 1996. do 1999. godine, knjiga je pisana populističko-popularnim stilom, vedrim tonom i esejističkim postupkom. Bez velikih znanstvenih vratolomija i opterećenja tekstualno kritičkim aparatom, ali ne i bez znanstvenosti, kako u metodi, tako i u sadržaju, s izbrušenim izričajem, uravnoteženim tvrdnjama, analizatorskim i sintetičkim sposobnostima, koje inače karakteriziraju napise našega autora, s teološkim promišljanjima, psiho-sociološkim uvidima i književnim obogaćenjima, knjiga je prikladno štivo i pouka svima koji konkretnu realnost koju žive žele teološki promišljati i vrednovati. Posebno je preporučujemo propovjednicima i katehetama. Istina, nije zamišljena ni kao propovjednička literatura ni kao katehetski priručnik, ali dobro će doći i jednima i drugima. Propovjednicima, jer će u njoj naći ideje i nadahnuća za aktualizirajuće iznošenje Božje riječi i poruke vjerničkom puku koji im je povjeren. Katehetama, jer će u njoj naći i iz nje moći usvojiti teološko odčitavanje stvarnosti koje uvijek dobro dođe kao začim pojedinih katehetskim jedinicama, kao ono što će njihove kateheze učiniti životnima i zanimljivima njihovim katehizandima. A svima nama koji smo živjeli razdoblje u kojem autor piše i koje promišlja, knjiga će poslužiti kao gramatika cjelovitijeg gledanja na stvarnost, kao odskočna daska dizanja iz prizemnosti i kao svjetlo za drukčije viđenje i razumijevanje na prvi pogled često nerazumljivih povijesnih kolopleta. Ono što je autor u predgovoru zaželio, predajući svoja razmišljanja javnosti u obliku knjige, uvjeren sam da će ona kod mnogih čitatelja i polučiti: svjetlo u našim zbunjenostima i traženjima, te duhovnu sigurnost i duševni mir. Zbog toga knjigu možemo preporučiti i kao svojevrsno duhovno štivo, kao izvor za dnevnu meditaciju i osmišljenje duhovnih napora u svakodnevnom življenju. Mislim da s pravom možemo reći da je knjiga bogata mislima vjere i da nadahnjuje vjerničku misao i angažiranost upravo tamo gdje se svatko od nas pojedinačno životnim poslanjem nalazi.

Marinko Vidović